

Amerikka pulaa selvittelemässä.

Lisää avustuksia pankkilaitoksille — Presidentin vaalit askarruttavat mieltä.

(Lecthemme kirjeen vaihtajalta.)

Fitchburgissa, helmik. 14 p:nä 1932.

Federal Reserve Bank.

Se aikaisemmassa kirjessänni mainitsena kahden miljardin dollarin pääomalla perustettu "Luottoyhdistys", jonka tarkoituksena on sulattaa pankkien jäätyneet saatavat, on nyt toimessa. Aikaista on kuitenkin vielä sanoa, mitä tämä yritys tulee aikaansaamaan. Mutta nähtävästi rahamiehet eivät luota sen ihmeästi aikaansaaviin tuloksiin, koska nyt jo on kiirehditty esittämään toinen lakiesitys, mikä toteutettuna tulisi palvelemaan samoja tarkoituksia. Senaatin on esittetty laki ja presidentti sitä puolustaa, jolla "Federal Reserve Bankin" diskontto-oikeuksia laajennettaisiin miljoardilla dollarilla.

Kun lukijat siellä Suomessa eivät nähtävästi tunne, mikä "Federal Reserve Bank" on, niin annan siitä lyhyen selostuksen, että asia kävisi selvemmäksi. "Federal Reserve Bank" perustettiin v. 1913 annetulla asetuksella. Tämän mukaan maa jaettiin kahteentoista pankkipiiriin ja jokaiseen perustettiin yksi tilallinen Federal Reserve Bank tai varapankki, johon piirissä toimivat pankit pääsivät osakkaiksi luomastamalla siitä osakkeita. Nämä pankit eivät toimi tavallisina

kauppankkeina, vaan jäsentensä apupankeina siten, että jäsenpankit saavat tässä pankissa jälleendiskontata kauppaykselönsä ja siten pitää kassareservinsä täynnä. Federal Reserve Bank antaa vekseleitä vastaan omia maksuosoituksiaan eli seteleitä, jotka ovat käyvästä rahasta arvoisia. Näitä seteleitä vastaan on, paitsi vekseleitä, kulta ja neljäkymmentä prosenttia niiden arvosta. Federal Reserve Bankin diskonttausoikeus on lailla määrätty. Federal Reserve Bankin osakaspankeina on suurin osa riini kutsuttuja kansallispankkeja, mutta vähemmän voimallinen rahayhtymä tämä federaalijärjestelmä on. Ja on myönnettävä, että nykyisen pulan ja pankkromahdusten aikana suhteellisesti paljon pienempi prosentti Federal Reserve Bankin jäsenpankeista on tehnyt vararikon, kuin yksityisistä ja itsenäisistä pankeista.

Kuten jo sanottiin, nyt on aikomus laajentaa näiden reservipankkien diskontto-oikeutta miljoardilla dollarilla ja siten myöskin helpottaa tilannetta.

Federal Reserve Bankin kultakate kuuluu myöskin olevan niin suuri, että se tekee toimenpiteen mahdolliseksi tarvitsematta siinä suhteessa muuttaa aikaisempaa lakia. Nämä reservipankit nimittäin pitävät hallussaan enemmän kuin kolme neljäsosaa koko maan kultavararoista, jotka tällä kertaa ovat lihes viisi miljardia dollaria.

Viime kirjessänni kerroin myöskin siitä omutisesta tilanteesta, että maassa on kätkeytyä rahojia yli miljardi dollaria ja siten vedetty ne pois liikkeestä. Sen jälkeen, kun tämän olin kirjoittanut, presidentti Hoover on julkaissut voimakkaan vetoimuksen kansalle, jossa hän kehoittaa jokaista puistamaan kätkeytyt rahat pois sulkevarresta ja kaivamaan ne esiin kätevästi. Hän sanoo näitä kätkeytyä rahaita olevan noin 1,200,000,000 dollaria, siis melkoisen suuri summa. Omistajina tässä presidentin vetoimuksessa on se, että hän heittää jonkinlaisen epäilyksen varjon kaikkien yli, ikäänkuin tahtoisi sanoa, että suotta te tässä naristette ja seisottelette soppajonoissa, kun teillä on vielä rahojasukansäärissänne kätkeytyä. Hän sanoo, että jos nämä saadaan siitä ulos, jokainen löydetty dollari vilkastuttaa liike-elämää vähintään viiden dollarin arvosta. Lehdet ilmoittavat, että ensimmäisen viikon aikana presidentin vetoimuksen jälkeen noin viisi miljoonaa dollaria jo löytyi ja palasi liikkeeseen tai sijoitettiin uudestaan pankkeihin. Niin että apua siitä vähän oli, mutta pahoin pelkäämme, että suurin osa pysyy yhäkin kätkeytyä.

Kuten edellisestän selviä, pankkireista ja rahallaloikeista pidetään hyvää huolta ja keinoja sekä rahaikon avustamiseksi kyllä löytyy. Mutta kun tulee kysymyksen työttömiä avustaminen, niin ei ole keinoja elää rahaa ja laikin kuuluvat kaikki soivan sitä vastaan. Se seraatori toisen esityksen, jossa hän esitti bondilainan ottamista taloudellisen häiritän ja siitä johtuvan työttömyyden välttämiseksi, ei ole päässyt edes vlokuntaan asti. Tämän lisäksi hän teki toisen esityksen, jossa hän ehdotti 75,000,000 myöntämistä työttömien suoranaiseen ja välittömään avustukseen. Tästä esityksestä on nyt väiteltä ty kongressin kumpaisessakin kamariissa ja sillä tuntuu olevan kamausta. Mutta kaikista merkeistä päätettiin kerätään ja se ajan oloon käyneä nivan riittämättömäksi, niinkuin se on nykyäänkin on.

Papistokin sotavastaisella kannalla.

Se aika näyttää vähitellen tulevan, jolloin papistokin kieltäytyy rukoilemasta Jumalan sinuusta sodalle. Juuri hiljattain, jolloin jo sodan pauhu kaukaisesta idästä oli alkanut kuulua, koottuivat Ohion valtion papit yhteisen vuosikokouksen Clevelandiin. Täällä oli edustajina 400 pappia ja hyväksyivät he kokouksessaan seuraavat sotavastaisen päätösauselman: "Me olemme vakuutettuja, että sota

on epäkristillistä, hyödytöntä ja ihmiskuntaa murhaavaa ja tuomitsemme koko sotajärjestelmän. Me emme enää koskaan hyväksy ja osallistu mihinkään sotaan. Me emme käytä saarnastuolejamme tai luokkahuoneitamme värväysasemina. Me ryhdyimme opettamaan ja johtamaan nuorisoa hyväntalouden, oikeuden, yhteisymmärryksen, veljeyden ja rauhan periaatteissa. Me emme anna rahallista ja moraalista kannatustamme millekään sodalle." Eivätkä papit pysähtyneet vielä tähänkään, vaan jatkoivat:

"Hallitukset, jotka jättävät ihmisten kristillisen oimantunnon huomiotta, mutta rauhan aikana, eivät voi oikeutetusti vaatia ihmisten elämää sodan aikana. Me paheksomme sitä, että sotapalvelus vastoin omaa tuntoa tehdään kansalaiseksi pääsemisen ehdoksi, kuten tehtiin McIntoshin asiassa*) ja soilaisharjoitukset sivistyksen saantehdoksi, kuten tehdään niissä opistoissa, jotka ovat saaneet maalahjoituksia hallituksesta. Siksi me pyhästi päätämme kieltäytyä tunnustamasta niitä velvollisuuksia, jotka yli-oikeus julistaa siviileille kansalaisille. Me käytämme kaikkea käytettävissämme olevaa vaikutusvaltaamme persoonallisissa suhteissamme ja julki-sissa puheissamme valistaaksemme

*) Yalen yliopiston professori McIntoshin, Yhdysvaltain ylioikeudessa evättiin kansalaiseksi pääsyn oikeus sillä perusteella, että hän sanoi oman-tuntensa kieltävän häntä ottamasta kättä sestä sininkään tapauksessa, että sota jokin vierasta valtaa vastaan julistettaisiin.

loisia sen vaaran suhteen, miksi tämä päätös muodostaa heidän traditioalaisille ja perusteellisille vapauksilleen." Tämä päätös kuulostaa suorastaan kapinalliselta ja sisältää selvän oikeuden halveksimisen. Myöskin he sanoivat sanansa työttömyydestä. Siitä päätettiin m.m. seuraavaa:

"Nykyisen teollisuus- ja talousjärjestelmän, joka onakku oikeuden karsata voittoja suuria tai pieniä epätasaisella jaolla, häytyy myös ottaa vastuunalaisuus työstä ja työloista niille, jotka tällaisena suotuisan balanssin helle tuottavat."

Tämä vapaamielisempi käsitys on jo alkanut saada vähitellen kannattajia suomalaisen papistokin, nuoremman polven, keskuudessa. Pari päivää takaperin oli tämän kirjoittaja puhumassa Warehamin suomalaisessa kirkossa, missä pidettiin ilmatan kutsuyn h i i l e n k a i v u l a k k o l a i s t e n h y v ä k s i l . Tilaisuudessa puhui muiden muassa Sandwichin seurakunnan amerikkalainen pappi, käyttäen verrattain arvostelevaa kieltä nykyisestä järjestelmästä.

Tämän kuitenkin ei tarvitse ketään johtaa siihen barhakiätykseen, että papisto yleensä olisi valmis tukemaan lakkolaisia ja kannattamaan niitä vaatimuksia, joita sosialistipuole täällä ajaa. Eräs merkki se joka tapauksessa on siitä, että maailma pyörii sittenkin

Eräs vanha määritelmä nykyisen kehityksen valossa.

Sosialistiset agitatorit ja sanomalehdet ovat aikaisemmin esittäneet sen määritelmän, että aika-ajoinaiset ta-

louddelliset pulat johtuvat siitä, kun tavara-varastot täyttyvät ja sitten kun varastot tulevat vähitellen myydä ja kulutetuiksi, tuotanto taas uudestaan hetkeksi elpyy, kunnes varastot taas ovat täynnä ja uusi puha on edessä. Tämä määritelmä sellaisenaan ei pidä enää paikkaansa täällä Amerikassa. Asia on nimittäin siten, että nykyisen korkealle kehittyneen tuotannon vallitessa ei tuoteta tavaroita varastoon enää ollenkaan. Jotakin raaka-ainevarastoja saattaa vieläkin syntyä, kuten vehnä-, puuvilla- ja tupakkavarastoja, mutta ei enää valmiiden tuotteiden varastoja. Ja raaka-ainevarastojakin pyritään säännöstelemään niin, että varastoon kertyvien ruoka-aineiden tuotanto säännösteillään tai lainsäädännöllä kokonaan kielläänkin, kuten etelän valtioissa puuvillatuotanto on lailla rajoitettu puoleen entisestäään ja Cuban sokerituotanto suuresti rajoitettu. Mitä tulee sellisten raaka-aineiden kuin raudan, kuparin ja muiden mineraalien sekä kivien tuotantoon, niin niitä ei enää tuoteta varastoihin, vaan ainoastaan tilauksesta. Näiden raaka-aineiden tuotanto on niin tehokasta, että suuremmatkin tilaukset voidaan täyttää melkein yhtä nopeasti kuin valmistaa varastoista. Ja mitä taas tulee valmiisiin teollisuustuotteisiin, niin niitä ei valmisteta varastoihin ollenkaan, vaan ainoastaan tilauksesta, koska työteho on niin nopea, että tilaukset voidaan täyttää tuossa tuokiossa. Varastoon valmistaminen on sitäkin syyssä mahdoton, koska mallit ja tuotteiden laatu muutenkin muuttuu niin nopeasti, että se, mikä tänä päivänä voi olla uudenaikeista ja käytännöllis-

tä, on huomenna vanhaa, josta kukaan ei enää huoli, joten varastoon valmistetun tavaran arvo saattaa lyhyessä ajassa hävitä melkein olemattomiin.

Tämän järjestelmän seuraukset vaikuttavat kahteen suuntaan. Toiselta puolen se kiihoittaa työtehoa, sillä tilauksia saa paraiten se, joka kykenee tilaukset nopeimmin täyttämään. Toiselta puolen se on saattanut työttömyyden pysyväiseksi ja työtilaisuudet tilapäisiksi. Lähes jokaisessa teollisuuslaitoksessa saattaa silloin tällöin, lyhyen ajan, vallita tavaton kiire, mutta kun tilaukset on täytetty, työt seisautetaan ja työläiset joutuvat epämääräiseksi ajaksi joutilaiksi, odotamaan taas mahdollista uutta puuskaa. Teollisuuslaitosten toimijat tulevat yhä lyhyemmiksi ja joutilaat ajat pitemmiksi ja se työttömyystilanne, mikä nyt on olemassa, jää pysyväksi, siksi kunnes muutos järjestelmän perusteissa on tapahtunut ja sopusointu tuotannon ja kulutuksen välillä saatu aikaan.

Vaalivalmisteluja.

Kuten sielläkin ehkä tiedetään, ensi marraskuussa toimitetaan taas presidentin vaalit. Demokraattipuolue, joka on viimeiset kaksitoista vuotta ollut poissa vallasta, valmistautuu nyt vaaleihin suurin toivein. Kuten tavallista, työttömyys ja pula selitetään johtuvan siitä, että republikaanit ovat vallassa ja uskotellaan ihmisille, että jos he pääsevät valtaan, kaikki taas on niinkuin ollakin pitää. Viimeisissä edustajahuoneen vaaleissa demokraatit saivatkin jo enemmistään edustajahuoneeseen ja lähes puolet senaattiin, joten

puoli voittoa on saatu. Mutta tällä nyt taas valtaan pyrkivällä puolueella on pahoja kahnauksia omassa keskuudessaan. Heidän ohjelmansa ei sanottavasti eroa republikaanipuolueen ohjelmasta, joten lopultakin näyttää tulevan kiista ehdokkaista. Kun yhdellä vaan on mahdollisuus tulla valituksi ja tarjokkaita on paljon, näyttää vaikealta päästä sovintoon. Pääehdokkaana esiintyvät viime vaaleissa jo puolueen ehdokkaana ollut New Yorkin valtion kuvernööri A. Smith sekä New Yorkin valtion nykyinen kuvernööri, Frank Roosevelt. Mutta näiden lisäksi on jo esitetty tusinan verran lisää ehdokkaita ja niiden esittäjät tuntuvat myöskin pitävän ehdokkaistaan kiinni. Etukäteen on siis mahdoton sanoa, kenen puolue lopullisesti asettaa ehdokkaaksi, sillä tavallisesti silloin, kun on kaksi pääehdokasta, joiden kannattajat pitävät ehdokkaistaan kiinni, saadaan sovinto aikaan vain siten, että asetetaan ehdokkaaksi joku "musta hevonen", josta etukäteen kukaan ei tiedä sanottavasti mitään.

Vallassaoleva republikaanipuolue on toistaiseksi ollut hyvin hiljaa ehdokkaistaan. Kaikkien silmät tähyävät entiseen presidenttiin, Calvin Coolidgeen, mutta hän pysyy kysymysmerkkinä. Jos hän ilmoittautuisi ehdokkaaksi, niin puolue varmaankin asettaisi hänet ehdokkaaksi. Mutta sitä hän ei ole tehnyt, eikä nähtävästi tule tekemäänkään. Hän nähtävästi haistaa, että puolue saa kantaa vastuun vallitsevan pulasta ja siitä syystä tulee mahdollisesti kärsimään tappion, ja hän ei halua asettua tällaiseen riskiin. Luultavinta onkin, että nykyinen presidentti

Hoover asetetaan ehdokkaaksi uudelleen ja hän saa sitten kantaa vastuun sekä huonosta ajasta että sitä mahdollisesti seuraavasta vaalitappiosta. Mutta kun vaaleihin on vielä aikaa yhdeksän kuukautta, voi tällä välin tapahtua yhtä ja toista, mikä muuttaa ennakkolaskelmia.

Amerikan Sosialistipuolueen kansalliskonventio pidetään ensi toukokuussa Milwaukeessa. Täällä tulee puolue myöskin asettamaan omat ehdokkaansa ja jotenkin varmana jo voi pitää, että presidentin ehdokkaaksi tälläkin kertaa asetetaan Norman Thomas ja varapresidentin ehdokkaaksi James Maurer. Vaikka sosialistipuolueella tälläkään kertaa ei ole vielä mitään mahdollisuuksia saada ehdokkaitaan valituksi, varmana kuitenkin jo voidaan pitää, että sosialistien vaalitaistelu ja myöskin vaaleissa saama äänimäärä tulee olemaan varsin huomattava. Siitä huolimatta, vaikka Amerikan Ammattijärjestö onkin itsenäinen ja etsiskelee "hyviä miehiä" porvarillisten puolueiden ehdokkaista, useissa valtioissa tämän ammattijärjestön alaiset valtiojärjestöt ovat liittyneet sosialistipuolueen kanssa yhteen ja perustaneet työväenpuolueita. Työväen yhteenliittymisen merkit ovat selvästi nähtävissä kaikkialla ja mikään mahti ei ajanoon voi tätä yhteenliittymistä estää. Siitä syystä kuluva vuosi ja lähestyvät vaalit tulevat varmaankin olemaan merkkitapauksia Amerikan Sosialistipuolueen historiassa.

O s k a r i T o k o i.